

HRAVÉ TECHNICKÉ ČINNOSTI V PŘÍPRAVĚ UČITELŮ MATEŘSKÝCH ŠKOL

JANU Miroslav – KVAPIL Luděk, ČR

Resumé

Příspěvek se zabývá problematikou cílů, obsahu a realizace předmětu „Hravé technické činnosti“ v přípravě učitelů mateřských škol.

Klíčová slova: Hravé technické činnosti, hračka, přírodní materiál, kovové materiály.

PLAYFUL TECHNICAL ACTIVITIES DURING PREPARING THE KINDERGARTEN TEACHERS

Abstract

This article deals with the problems of aims, content and implementation if the subject „Playful Technical Activities“ during preparing the kindergarten teachers.

Key words: Playful technical activities, toy, natural material, metallic materials.

1 Úvod

Do roku 1989 se naše školství ubíralo cestou jednotné školy. Pracovalo se podle „Programu výchovné práce pro jesle a mateřské školy“. Demokratické změny po roce 1989 otevřely prostor pro pedagogickou autonomii škol, individuální svobodu pedagoga i dítě. Dochází k postupnému vzniku vzdělávacích programů, pedagogové volí různé pedagogické přístupy, uplatňují vlastní iniciativu. Důraz je kladen na integrované vzdělávání s vědomím, že vzdělání zasahuje vždy celou osobnost dítěte, tedy po stránce fyzické, psychické i sociální. Mateřské školy přechází do kategorie autonomních subjektů a vzniká celá řada nových alternativních škol. Tyto školy se svými vzdělávacími programy, metodami a organizací výuky obvykle liší a snaží se o přiblížení učiva formou hry, diskuze a problémových úkolů. Stejně jako na jiných mateřských školách se i zde plní osnovy schválené MŠMT. Vedle tradičních mateřských škol vznikají nové alternativní školy jako je Waldorfská, Montessori, Daltonská, Začít spolu, Zdravá škola, Církevní mateřské školy aj. V poslední době se diskutuje o firemních a soukromých školách.

Při studiu vzdělávacích programů výše uvedených mateřských škol nás nejvíce zaujala mateřská škola se vzdělávacím programem „Začít spolu“. Jejich program vychází z osobnostně se rozvíjejícího modelu a klade důraz na rozvoj možností vlastního potenciálu dětí, stojí na přesvědčení, že děti se nejlépe vyvíjejí, věnují-li se své činnosti – hře – celým srdcem.

2 Hravé technické činnosti

Část vzdělávacího programu „Začít spolu“ tvoří **centra aktivit**, z nichž jeden celek je zaměřen na **dílnu**, kde mají děti možnost pracovat s různým materiálem a nástroji, jež běžně vidí kolem sebe, v televizních pořadech (Kostičky, Šikulové, Kouzelná školka atd.) nebo v pohádkách. Práce v **dílně**, byť v podmínkách mateřské

školy, klade nesporně vysoké nároky na informovanost pedagoga v oblasti technické zručnosti, znalosti práce s technickými materiály a technickými objekty.

Vzhledem k tomu, že se na naší pedagogické fakultě připravují učitelé oboru Učitelství pro mateřské školy v prezenčním i kombinovaném studiu, byl zařazen do jejich studijního programu předmět Hravé technické činnosti. Při konzultaci o náplni tohoto předmětu s Katedrou primární pedagogiky jsme vytvořili sylaby předmětu obsahující široké spektrum informací z praktických činností pro práci se dřevem, kovem a přírodním materiálem. Předmět je zařazen mezi povinně volitelné a tím byl dán předpoklad, že si ho volí studenti se zájmem o tuto problematiku. Cílem předmětu je teoretické a praktické zvládnutí učiva formou praktických činností při práci s technickými materiály, vhodnými především pro pedagogickou praxi budoucích učitelů mateřských škol.

Obsah předmětu Hravé technické činnosti byl rozdělen do tematických celků jejichž společný základ tvoří informace o bezpečnosti a hygieně při práci z výše uvedenými materiály na MŠ. Ostatní tematické celky jsou zaměřené na jednotlivé materiály, nářadí a nástroje určené k jeho zpracování. Samostatný tematický okruh je věnován konstrukčním stavebnicím, včetně stavebnicím tělovýchovným, jejich rozdělení, využití a způsobu použití. Veškerá výuka je zaměřena ryze prakticky s cílem získání maximálního množství praktických dovedností a manuální zručnosti. Všechny tematické celky k jednotlivým materiálům jsou uzavřeny finální ukázkou praktického provedení každého studenta. Důraz je kladen na výrobky v duchu lidových tradic a řemesel (např. vánočních nebo jiných ozdob z hoblin, drátků, případně jiných materiálů). Závěrem všech tematických celků je **tvůřivá dílna**, kde studenti, na základě samostatně navržených a vypracovaných námětů formou metodických listů, zhotoví navržený objekt.

3 Závěr

Začleněním předmětu Hravé technické činnosti do studijního programu Učitelství mateřských škol je snaha rozšířit oblast technické gramotnosti u budoucích učitelů mateřských škol. Předpokládáme, že získané teoretické i praktické informace úspěšně využijí ve své práci v tradičních i alternativních mateřských školách.

4 Literatura

1. SMOLÍKOVÁ, K. Co přinesla školská reforma do teorie a praxe mateřských škol. In *Metodický portál*. Praha : Výzkumný ústav pedagogický, 2006. ISSN 1802-4785.
2. GARDOŠOVÁ, J. DUJKOVÁ, L. a kol. *Vzdělávací program Začít spolu. Metodický průvodce pro školní vzdělávání*. Praha : Portál, 2003. ISBN 80-7178-815-5.
3. *Rámcový program pro předškolní vzdělávání*, Praha : VUP, 2001.

Lektoroval: doc. PhDr. Eva Šmelová, Ph.D.

Kontaktní adresa:

Miroslav Janu, RNDr., Ph.D., Luděk Kvapil, Mgr., Ph.D., Katedra technické a informační výchovy, Pedagogická fakulta UP, Žižkovo nám. 5, 771 40 Olomouc, ČR, tel. 00420585635804, fax 00420585231400, e-mail: miroslav.janu@upol.cz; ludek.kvapil@upol.cz;